

w sprawie oceny programowej kierunku teologia prowadzonego na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, raportem zespołu oceniającego oraz stanowiskiem Uczelni w sprawie oceny programowej kierunku teologia prowadzonego na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim, wydaje ocenę:

pozytywną z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat

§ 2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że proces kształcenia realizowany na Uniwersytecie Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie nie w pełni umożliwia studentom kierunku teologia osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim.

Spośród kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787), uszczegółowionych w załączniku nr 2 do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, stanowiącego załącznik do uchwały nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., kryteria:

1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się;
 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się;
 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach;
 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów
- zostały spełnione częściowo.

Wydanie oceny pozytywnej na okres 2 uzasadniają błędy i niezgodności w zakresie wymienionych wyżej kryteriów, które zostały spełnione częściowo:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Efekty uczenia się nie odpowiadają charakterystykom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się nie odpowiadają charakterystykom Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 7, ponieważ zakładają podstawowy poziom zaawansowania wiedzy w zakresie dyscypliny naukowej, do której został przyporządkowany kierunek, np. TMA_W01: „wykazuje podstawową wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, szczególnie w zakresie nauk biblijnych, teologii systematycznej i historii Kościoła”. Dla licznych efektów nie wskazano w ogóle poziomu

zaawansowania, np. TMA_W15: „charakteryzuje procesy zmian zachodzące w kręgu kultur będących pod wpływem chrześcijaństwa, zwłaszcza w odniesieniu do roli chrześcijaństwa w kształtowaniu się kultury Europy”; TMA_W21: „prezentuje wiedzę na temat religii monoteistycznych (judaizmu, chrześcijaństwa, islamu) oraz ich instytucji religijnych i kulturalnych”; TMA_W22: „podaje przykłady powiązania treści z teologii z innymi dziedzinami nauki, zwłaszcza naukami humanistycznymi, społecznymi i prawnymi”.

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego stanęła na stanowisku, że jednolite studia magisterskie w rzeczywistości odzwierciedlają strukturę studiów pierwszego i drugiego stopnia, a co za tym idzie w przywołanej przez Uczelnię praktyce dla studiów pierwszego stopnia formułowane są efekty uczenia się w kategorii wiedza na poziomie podstawowym, a dla studiów drugiego stopnia na poziomie pogłębionym, co w przypadku jednolitych studiów magisterskich prowadzi do uwzględnienia zarówno 6, jak i 7 poziomu PRK. Praktyka ta jest jednak niewłaściwa, ponieważ ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się opisują kompetycje, które student osiągnie po ukończeniu studiów, a te w przypadku jednolitych studiów magisterskich odpowiadają 7 poziomowi PRK. Jednocześnie przyjęta w Uczelni praktyka nie odpowiada charakterystynom dla 6 poziomu PRK, ponieważ w odniesieniu do dyscyplin naukowych, które stanowią teoretyczne podstawy kierunku, a więc do tych, do których został przyporządkowany kierunek na poziomie 6., zakładany jest zaawansowany, a nie podstawowy stopień zaawansowania wiedzy.

2. Opis ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się zawiera efekty uczenia z założenia osiąmane jedynie przez część studentów kierunku.

Do opisu ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się zostały wpisane efekty specjalnościowe np. TMA_W25: „charakteryzuje metody i narzędzia stosowane w coachingu, mediacjach i negocjacjach”, co powoduje, że nie wszyscy studenci mają zapewnione ich osiągnięcie.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia poinformowała, że od roku akademickiego 2021/2022 wygasza specjalność *coaching i mediacje*, co nie zmienia faktu, że nadal opis ogólnych sformułowanych dla kierunku efektów uczenia się zawiera efekty z założenia osiąmane tylko przez część studentów, a po wygaszeniu specjalności nie będą one osiąmane przez żadnego studenta. Jednocześnie Uczelnia deklaruje podjęcie działań naprawczych poprzez przygotowanie i wdrożenie nowego programu studiów dla kierunku teologia od roku akademickiego 2022/23.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Liczba godzin praktyk zawodowych w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie odpowiada minimalnym wymaganiom.

Wymiar praktyk zawodowych w odniesieniu do przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela katechety nie odpowiada wymaganiom określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 890), jak i określonym w Porozumieniu pomiędzy Konferencją Episkopatu Polski oraz Ministrem Edukacji Narodowej z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie kwalifikacji zawodowych wymaganych od nauczycieli religii. Do 150 godzin praktyk zawodowych zostały wliczone zajęcia *omówienie praktyki i praktyk w szkole*, na które program studiów

przewiduje 60 godzin zajęć prowadzonych w formie warsztatu, podczas których student z opiekunem praktyk omawia przebieg praktyk i nabywa umiejętności samodzielnego prowadzenia lekcji religii oraz osiąga poszerzenie wiedzy z zakresu metod i form pracy na lekcjach religii. Studenci teologii na specjalności *nauczycielsko-katechetycznej* mają jedynie 70 godzin praktyk zawodowych w szkole zamiast wymaganych 150 godzin. Uczelnia w odpowiedzi nie odniosła się do kwestii braku minimalnej liczby godzin praktyk zawodowych, lecz przedstawiła uzasadnienie dotyczące liczby godzin przeznaczonych na omówienie i analizę metodyczną przebiegu praktyk zawodowych w szkole.

2. Harmonogram realizacji zajęć jest niefunkcjonalny i niezgodny z zasadami higieny uczenia się.

Uczelnia w sposób niefunkcjonalny organizuje układ poszczególnych zajęć, łącząc je w wielogodzinne bloki, niejednokrotnie w tygodniu powodujące komasowanie zajęć od godziny 8.00 do 20.00. Układ zajęć w całodziennych blokach jest niezgodny z zasadami higieny uczenia się, nie stwarza warunków do skutecznej akwizycji wiedzy, ale też nie pozwala, co jest ważne dla co najmniej części studentów, realizować inne zobowiązania o charakterze społecznym, zawodowym i religijnym. Istotnym kontekstem są także względy bezpieczeństwa związane z lokalizacją obiektów Uczelni na terenie Lasku Bielańskiego, który w godzinach wieczornych nie jest terenem bezpiecznym. W raporcie zespołu oceniającego w tej sprawie została sformułowana rekomendacja, do której Uczelnia się nie odniosła. Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo studentów niewłaściwa organizacja zajęć jest dodatkową podstawą do oceny kryterium spełnione częściowo.

W odniesieniu do kryterium 9:

1. Nie został zapewniony w pełni publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku teologia.

Udostępniane przez Uczelnię informacje o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku teologia w dużej mierze są nieaktualne lub niekompletne. Na stronie Wydziału Teologicznego w dziale studia stacjonarne w zakładce "specjalizacje" publikuje się dane dotyczące rekrutacji na kierunek dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Informacje dotyczące dyplomowania dostępne dla studentów odnoszą się do poprzedniego roku akademickiego. Wśród informacji w zakresie dyplomowania na stronie internetowej znajdują się nieaktualne dokumenty: „Zarządzenie w sprawie ustalenia maksymalnej liczby studentów na seminarium dyplomowym w roku akad. 2017/18” oraz „Zarządzenie prodziekana w sprawie ustalenia limitów przyjęć na specjalności w r. akad. 2017/18”. Strona internetowa wprowadza także w błąd, jeśli chodzi o informacje dotyczące programu studiów (w odniesieniu do efektów uczenia się), prezentując aktualne i archiwalne dokumenty (z roku 2012, 2014 oraz aktualne z roku 2019).

Ponadto niejasny jest język oficjalnych dokumentów publikowanych na stronach związanych z ocenianym kierunkiem, obfitujący w błędy językowe i stylistyczne, usterki w formułowaniu informacji kierowanych do studentów np. „w czasie studiów możesz zrobić uprawnienia”, „będziesz mieć możliwość poznać takie języki jak...”. Pojawiają się

także błędy merytoryczne np. odsyłanie na stronie internetowej do „ustawy o przebiegu studiów”, gdy chodzi o zarządzenie dziekana w sprawie przebiegu studiów.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia zadeklarowała, że korekty, zmiany i działania porządkujące zrealizuje „w najbliższym czasie”.

2. Nieprecyzyjnie prezentowane są informacje dotyczące sylwetki absolwenta i przyznawanych kwalifikacji.

Informacje o przyznawanych kwalifikacjach oraz o sylwetce absolwenta kierunku, koncepcji kształcenia i możliwości zatrudnienia po ukończeniu kierunku studiów są chaotyczne, niekompletne i wprowadzające w błąd kandydatów na studia. Na przykład związane są z rekrutacją na kierunek dziennikarstwo i komunikacja społeczna, zasadami dyplomowania dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna, wskazują, jakoby do wyboru student miał specjalności: *bibliistyka, teologia fundamentalna, teologia środków masowego przekazu, teologia dogmatyczna, teologia pastoralna, teologia ekumeniczna, religiologia, homiletyka, katechetyka, liturgika, misjologia, teologia duchowości lub teologia moralna*. Na stronie rekrutacji Uczelnia te liczne specjalności wykazuje jako składające się na kierunek teologia specjalność *teologia ogólna*.

Uczelnia w odpowiedzi na raport zespołu oceniającego zadeklarowała, że opis sylwetki absolwenta zostanie opracowany na nowo w przygotowywanym nowym programie studiów. Podobnie w programie studiów, który ma zostać wdrożony od roku akademickiego 2022/2023, ma zostać uporządkowana kwestia specjalności i specjalizacji w taki sposób, że oferowany będzie wyłącznie kierunek studiów teologia bez podziału na specjalności. Uczelnia zadeklarowała, także że korekty, zmiany i działania porządkujące zrealizuje „w najbliższym czasie”.

3. Uczelnia nie publikuje zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz uznawania efektów uczenia się uzyskiwanych w innej uczelni.

Uczelnia nie udostępnia publicznie zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz uznawania efektów uczenia się uzyskiwanych w innej uczelni.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia wskazała, że jest to praktyka świadoma i w uczelni powszechna, nie przedstawiła jednak żadnego merytorycznego uzasadnienia, które pozwalałoby na poznanie argumentacji w tej kwestii.

4. Nie są przeprowadzane okresowe przeglądy publicznego dostępu do informacji.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach nie podlega systematycznym ocenom, w których uczestniczyliby studenci i inni odbiorcy informacji, co za tym idzie nie następują działania porządkujące, aktualizujące i doskonalące dostępność tychże informacji.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia zadeklarowała, że korekty, zmiany i działania porządkujące zrealizuje „w najbliższym czasie”.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Na kierunku nie w pełni funkcjonuje obowiązujący w Uczelni wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

Uczelnia posiada wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który na kierunku teologia nie został w pełni wdrożony, a obowiązujące procedury nie są w pełni wykorzystywane do monitorowania i ewaluacji jakości kształcenia na kierunku, na co wskazują nieprawidłowości w formułowaniu efektów uczenia się czy niezapewnianie praktyk zawodowych w minimalnym wymiarze liczby godzin na specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela katechety.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia podziela zasadność stawianych zarzutów odraczając podjęcie działań naprawczych dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się w roku akademickim 2022/2023.

2. W ocenie programu studiów i jego realizacji nie biorą udziału studenci kierunku oraz właściwi dla kierunku przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego.

Nie są prowadzone stałe i skuteczne oceny programu studiów, które wykorzystywałyby wyniki monitoringu wiarygodnych danych pochodzących od poszczególnych grup interesariuszy, monitoringu losów absolwentów, badania zapotrzebowania na rynku pracy czy brania pod uwagę danych pochodzących od studentów kierunku. W zespole powołanym dla kierunku studiów teologia znajdują się nauczyciele akademicki, nie uwzględnia się w nim miejsca i głosu studentów. W składzie Rady Biznesu Wydziału Teologicznego znajdują się przede wszystkim reprezentanci środowisk związanych z mediami, działalnością wizerunkową, public relations i podobnymi, co w niewielkim stopniu odzwierciedla zarówno pole zainteresowania kierunku studiów w jego obecnej koncepcji, jak i obszary potencjalnego zatrudnienia absolwentów. Brakuje tu konsekwencji w projektowaniu i pojmowaniu sylwetki absolwenta, dla którego np. wskazuje się w toku studiów jednoznacznie miejsca realizacji praktyk zawodowych: dla specjalności *teologia ogólna* są to organizacje pielgrzymkowe, ruchu rekolekcyjnego, instytucje pomocy społecznej oraz instytucje gromadzące i publikujące teksty teologiczne (jak można przyjąć: wydawnictwa i biblioteki profilowe), dla specjalności *katechetycznej* z natury rzeczy będą to instytucje systemu oświaty różnych szczebli.

W odpowiedzi na raport zespołu oceniającego Uczelnia podziela zasadność dostrzeżonych braków. Deklaruje zintensyfikowanie prac nad korektą składu rady biznesu. Uczelnia wskazała w odpowiedzi na przeprowadzane ankiety studenckie dotyczące zadowolenia ze studiów i uwag co do procesu kształcenia. Ankiety w obecnym kształcie nie mogą jednak być wykorzystywane jako narzędzie monitorowania i kształtowania programu studiów, ponieważ są nakierowane na uzyskanie informacji dotyczących zadowolenia studentów z organizacji procesu kształcenia, nie zaś na pozyskanie informacji dotyczących stopnia zadowolenia z treści programowych i uwag co do samego programu studiów. Zarówno podczas spotkania ze studentami, jak i w ocenie kryterium 10 ujawniły się jednoznaczne braki we współpracy ze studentami, brak ich wpływu i sprawczości co do procesu zapewniania jakości kształcenia na kierunku.

3. Wyniki zewnętrznej oceny jakości kształcenia nie są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku filologia.

Kierunek podlegał ocenie Polskiej Komisji Akredytacyjnej i uchwałą Prezydium PKA nr 625/2015 z 3 września 2015 r. otrzymał ocenę pozytywną. Sygnalizowane podczas poprzedniej oceny przez Polską Komisję Akredytacyjną uchybienia i wyzwania, dotyczące zbyt małego udziału studentów w działaniach projakościowych, braku realnego

i dostrzegalnego ich wpływu na zmiany programowe, a także niewielkiego wpływu reprezentantów otoczenia społeczno-gospodarczego na jakość i charakter procesu kształcenia na kierunku nie zostały skorygowane.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej zobowiązuje uczelnię wymienioną w § 1 do realizacji następujących zaleceń:

W odniesieniu do kryterium 1:

1. Sformułowanie efektów uczenia się zgodnie z charakterystykami Polskiej Ramy Kwalifikacji dla poziomu 7.
2. Wyłączenie z opisu ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się efektów, które zgodnie z koncepcją kształcenia osiągnąć są tylko przez część studentów kierunku.

W odniesieniu do kryterium 2:

1. Zapewnienie wymaganej przepisami minimalnej liczby godzin praktyk zawodowych w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela katechety,

W odniesieniu do kryterium 9:

1. Zapewnienie publicznego dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku teologia.
2. Zaprezentowanie w sposób precyzyjny informacji dotyczących sylwetki absolwenta i przyznawanych kwalifikacji zawodowych.
3. Opublikowanie zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz uznawania efektów uczenia się uzyskiwanych w innej uczelni.
4. Wprowadzenie uwzględniających opinie studentów kierunku cyklicznych ocen publicznego dostępu do informacji.

W odniesieniu do kryterium 10:

1. Pełne i efektywne wdrożenie na kierunku zasad uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia implikujące wprowadzenie skutecznych działań naprawczych w odniesieniu do programu studiów i zasad jego realizacji.
2. Zapewnienie partycypacji w ocenie programu studiów i jego realizacji studentom kierunku oraz przedstawicielom otoczenia społeczno-gospodarczego.
3. Wykorzystanie zewnętrznej oceny programowej na kierunku teologia do wprowadzenia trwałych, doskonalących jakość kształcenia zmian.

Pozostałe kryteria zostały spełnione.

§ 3

Zalecenia powinny być zrealizowane w terminie do końca roku akademickiego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzone zostanie powtórne postępowanie ocenające, wskazany w § 4.

§ 4

Z uwagi na zaistnienie okoliczności przewidzianych w pkt 3.2 załącznika nr 3 do Statutu powtórne postępowanie ocenające kierunku teologia na uczelni wymienionej w § 1 nastąpi w roku akademickim 2023/2024.

§ 5

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy ciąży, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 6

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

§ 7

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek

